

מא « לַמְּנַצֵּחַ מְזֻמָּר לְדָוִד: בְּאֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ »

— שימוש תהלים —

אם בטלו אותך מאומנותך

אשרי משכיל אל דל וגו' (מא, א): [שימוש תהלים החדש לפרק מא]. אם רוצים לפוטרו מעבודתו, יקרא כל יום פרקים מא, מב, מג, ולא יוכלו לו. ויש אומרים שיקרא ג' פרקים אלו ג' פעמים ביום ובדוק ומנסה. [לפרנסה ילמד כל יום פסוק: "מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך" (בראשית מט, כ): י' פעמים בבוקר, ובערב קודם השקיעה].

— זוהר תהלים —

ומצד זה, כל איבריו בְּדַחַק נִלְחָמִים אֵלֶּה, בְּאֵלֶּה, הָאֵכֶל הָעֵבֶר מִמֶּנּוּ.

אדם נכנס אצלו ומלמד אותו להנצל מהדין

באותו הזמן ממנים עליו אפטרופוס ללמד עליו זכות לפני המלך, שכתוב אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל הָאִישׁ שְׁנַכְנַס אֵלָיו וּמְלַמֵּד אוֹתוֹ דְּרָךְ לְהִנְצֵל מִן הַדִּין. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב אֲשֶׁרֵי מִשְׁכִּיל אֵל דָּל.

מלמדו שישב בתשובה

ואיך יכול להציל אותו? ללמדו דרך החיים לשוב לפני אדונו, אז נעשה אפטרופוס עליו למעלה. ומה שכרו? ביום רעה ימלטהו ה'. דבר אחר אשרי משכיל אל דל - כמה חזק השכר של העני לפני הקדוש ברוך הוא.

האביונים קרובים יותר למלך.

אמר רבי חייא, תמהתי על הפסוק הזה שכתוב (שם ט) כי שמע אל אביונים ה', וכי אל אביונים שומע ולא לאחר?

ביום רעה ימלטהו ה' - לרפא את האדם מחטאו לפני שמות

אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' (מא, ב): [הקדמת פיר הזוהר (דף יד):]

ביום רע היה צריך להיות, מה זה ביום רעה היום ששולטת הרעה ההיא לקחת את נשמתו. אשרי משכיל אל דל - זהו שכיב מרע לרפאו מחטאו אצל הקדוש ברוך הוא. דבר אחר - זה היום שהדין שורה על העולם, נצול ממנו, כמו שנאמר ביום רעה ימלטהו ה'. היום שנמסר הדין לאותה רעה לשלט על העולם.

אין לך בעולם שהוא שבור לב כמו העני / כשהאדם חולה מה קורה סביבו

אשרי משכיל אל דל וגו' (מא, ב): [זוהר שמות פ' המן (דף ט"א):] ויאמר ה' אל

משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. רבי יהודה פתח ואמר, (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה'. פסוק זה פרושהו, בשעה שאדם שוכב בבית חליו, הרי נתפס בבית הסהר של המלך - ראשו בקולר, רגליו באזיקים (בדפוס), כמה חילות שומרים אותו מצד זה